

Länstyrelsen
Örebro län

Åsa Forsberg
Direkt: 019-193966
asa.forsberg@t.lst.se
Fax: 019-193028

SKÖTSELPLAN
2006-12-18

Dnr: 5114-19225-2006

Skötselplan för naturreservatet Kulan

Skötselplanen upprättad 2006 av Åsa Forsberg. Fastställd av Länstyrelsen genom beslut av enhetschef Magnus Eklund 2006-12-18

Foto: Åsa Forsberg 2006

1. Syfte

Något syfte med naturreservatet Kulan anges inte i beslutet från 1934. Ett syfte bör anges i ett nytt beslut senast 2010.

Förslag på syfte: Syftet med naturreservatet Kulan är att skydda och bevara ett naturskogsartat barrskogsbestånd med gamla och grova tallar.

2. Områdesbeskrivning

2.1 Administrativa data

Objektnamn	Naturreservatet Kulan
RegDOS-id	2000180
Skyddsform	Naturreservat
Beslutsdatum	1934-12-20 fridlyst som naturminnesmärke. 1967 blev området naturreservat
Län	Örebro
Kommun	Örebro
Församling	Asker
Naturgeografisk region	Svealands sprickdalslandskap
Ekonomiskt kartblad	105 06
Markslag	Skogsmark
Naturtyper	Blandskog
Prioriterade bevarandevärden	Grova, gamla tallar.
Markägare	Askers häradsallmäning
Förvaltare	Länstyrelsen
Areal	1,8 ha

2.2 Naturförhållanden

Kulan avsattes redan 1934 som ett naturminne. Först 1967 ombildades området till ett naturreservat. Kulan ligger mellan orterna Odensbacken och Kilsmo.

Reservatet som bara omfattas av 1,8 ha utgörs av naturskogsartad barrskog. Området sluttar svagt mot sydost och är normalt blockigt utom i nordväst där den delvis är grovblockig. I nordost sträcker sig ett bergsområde in i reservatet. Den nordvästra delen består av mycket gamla och grova tallar med inslag av gran och lövträd. Markskiktet är relativt magert och utgörs av typiskt skogliga arter såsom blåbär, lingon, harsyra, linnea och ekorrhör. Den lägre belägna sydöstra delen består av tät blandskog med en dominans av gran. Övriga trädslag är lönn, ek, björk, sälg, hassel och rönn. Även här finns enstaka grova tallar. Här är markskiktet betydligt rikare och kalkpåverkat. Här växer bl.a. myskmåra, sårläka, skogsvicker, ormbär, blåsippan, gökärt, ekbräken, revlumner. I de sankare och blötare delarna finns bl.a. kabbleka, hultbräken, majbräken.

Vintern 2001 avverkades gran i reservatet. Syftet var att friställa de grova tallarna. Totalt togs det ut cirka 35 kubikmeter grantimmer och cirka 50 kubikmeter massaved samt 300 st slånor (råmaterial till gårdsgård). Allt virke kördes ut med häst på tjälad och snötäckt mark. De träd som ligger kvar är endast grantopparna.

Genom området går Ringsbergsleden i nord-sydlig riktning.

2.3 Historisk markanvändning

En kilometer väster om reservatet ligger skogsvaktarbostället Kulan som gett namn åt naturreservatet.

Kulan avsattes ursprungligen för produktion av storverksträd/masteträd. Med anledning av virkesåtgången i flottan under 1600- och 1700-talen förbjöd kronan 1668 avverkning av furor som kunde vara lämpliga som mastträd. Från och med 1934 övertog Häradsallmanningarna vården av skogen. Kronan hade dock fortfarande rätt till ek och storverksträd på dessa skogar, en rätt som upphörde 1935. Staten frånsade sig denna rätt mot att vissa reservat, där skogen kunde anses vara av sådan beskaffenhet att dess bevarande för framtiden var önskvärt, blev avsatta. Kulan är ett sådant reservat.

Enligt 1894 års kungliga förordning angående hushållningen med de allmänna skogarna i riket kan följande fakta inhämtas: Storverksträd under vilken benämning innefattar masteträd ska ha en längd på minst 20,7 m samt en tjocklek av minst 59 cm, 3,5 m från roten i storändan och 39 cm i lilländan.

2.4 Bevarandevärden

Biologiska bevarandevärden

Kulan utgörs att ett barrskogsbestånd som under lång tid varit opåverkat av rationellt skogsbruk. Flera tallar har nått grova dimensioner och är uppskattningsvis 250-300 år gamla. Under fältbesöket 2006 uppmättes ett flertal tallar. Ett tiotal tallar har en diameter på över 225 cm. Rekordet är en tall med en diameter på 251 cm. Området innehåller gott om död ved både stående och liggande. Antalet döda stående grova tallar uppgår till ca 5 stycken, varav två har tydliga spår av födosök efter spillkråka. Tack vare att skogen under lång tid fått utvecklas fritt finns goda förutsättningar för att reservatet hyser svampar, lavar, insekter och andra organismer som är beroende av en lång skogskontinuitet för sin överlevnad. Områdets begränsade storlek kan dock vara ett problem vad gäller arters förmåga att överleva som livskraftiga populationer

Bevarandevärden för friluftslivet

Vandringsleden, Ringsleden passerar genom reservatet.

Upplevelsen av mycket grova och gamla tallar är ovanligt i dagens brukade skogar.

2.5 Källor

Hanson G 1971. *Grimstens Häradssällmanning. Västra och östra Tiveden*
ArtDatabanken, SLU, Uppsala.

Länsstyrelsen i Örebro län, 1962. Länsstyrelsens i Örebro län resolution i nedannämnda ärende rörande fridlysning av naturminne; given Örebro slott i landskansliet den 20 mars 1962. IIR-15/61.

3. Skötselområden med mål och åtgärder

Reservatet är indelat i två skötselområden, med utgångspunkt från den skötsel som ska genomföras:

1. Barrskogen
2. Friluftsliv

3.1 Skötselområde 1: Tallskog

Beskrivning

Barrskog med naturskogsprägel där gammal och grov tall dominerar. I reservatet finns även grova granar. Dungar med ung gran och lövträd förekommer. Marken är torr till frisk. I de friskare och kalkpåverkade delarna är floran rik.

Mål

De gamla grova tallarna ska bevaras och i viss mån friställas i övrigt ska området få utvecklas fritt. Området ska innehålla rikligt med död ved.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- arealen naturskogsartad barrskog är 1,8 ha,
- antalet grova tallar med en diameter på mer än 220 cm är minst 10 st inom reservatet,
- mängden död ved är 15 m³/ha,
- de kalkgynnade kärlväxterna sårläka, skogsvicker och myskmåra förekommer i området.

Skötselåtgärder

Området bör vart tjugonde år gallras på unggran. Speciellt de grova gamla tallarna bör friställas. Vid skötselåtgärder ska allt virke lämnas kvar i reservatet, för att öka andelen död ved.

3.2 Skötselområde 3: Friluftsliv

Hänvisningsskyltar finns in till reservatet. I anslutning till reservatet finns en parkeringsplats och en informationstavla. En stig, som är en del av Ringsleden, passerar reservatet.

Mål

Besökare ska kunna uppleva de stora och grova tallarna när de passerar reservatet. De ska även få information om reservatets syfte och naturvärden.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- parkeringsplats med plats för 2 bilar,
- en informationstavla i anslutning till reservatet.

Skötselåtgärder

Parkering och informationstavla underhålls. Vid behov utförs städning.

4. Övrigt

4.1 Reservatets föreskrifter och syfte

Det finns mycket knapphändig dokumentation vad gäller kulan. Ett beslut finns från 20/12 1934 där Kulan formellt blir fridlyst som naturminne. Föreskrifterna är som följer ”Inom området skulle det vara förbjudet att anställa åverkan å eller förändring av mark och vegetation, dock skulle förbudet icke gälla vindfällda och torra samt uppenbarligen torkade eller rotryckta träd”

Föreskrifterna ändrades (1963-10-07) till följande ” de granar som växa intill gamla och grova tallar, böra borttagas. I områdets lägre del må – förutom torra träd- jämväl svårt skadade granar borttagas. 1967 blir området naturreservat

Ett nytt beslut samt nya föreskrifter bör tas fram för reservatet. Föreskrifterna måste även gälla skydd av skadade och döda träd. Ett nytt beslut bör tas senast 2010.

4.2 Förvaltning och tillsyn

Reservatets förvaltning sker i samråd mellan förvaltaren och Askers Häradsallmanning. Förvaltaren svarar för städning och renhållning i terrängen, samt utövar tillsyn över reservatet i fråga om skötselåtgärder och föreskrifter. Vissa delar av förvaltningen kan även utföras av entreprenörer som utses av Länsstyrelsen.

4.3 Anordningar vid jakt

Nuvarande föreskrifter reglerar inte anordningar vid jakt. Föreskrifter angående detta bör tas med i det nya beslutet.

4.2 Reservatsgränsmarkeringar

Reservatets gränsmarkeringar ska underhållas i enlighet med Naturvårdsverkets anvisningar.

5. Uppföljning

5.1 Uppföljning av skötselåtgärder

Länstyrelsen ansvarar för att uppföljning av genomförda skötselåtgärder sker i slutet på varje år, de år då åtgärder har genomförts. Den som Länstyrelsen anlitat för en skötselåtgärd ansvarar för dokumentation av vad som genomförts och när det gjorts.

5.2 Uppföljning av bevarandemål

Senast 2015 och därefter vart 12:e år utförs uppföljning av ovan angivna bevarandemål.

6. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Prioritet	Finansiering
Underhåll och tillsyn av informationstavla och p-plats, samt städning	2008 och därefter vart 5:e år	1	Reservatsanslag
Nytt beslut med uppdatering av syfte och föreskrifter	Senast 2012	1	Reservatsanslag
Avverkning gran som konkurrerar med gamla tallar	2025 därefter vart 20:e år	2	Reservatsanslag
Uppföljning av bevarandemål för kalkgynnade kärlväxter	2015 och därefter vart 12:e år	1	Reservatsanslag
Uppföljning av bevarandemål	2015 och därefter vart 12:e år	2	Reservatsanslag
Uppföljning av gränsmarkering	Var 12:e år	1	Reservatsanslag

Karta till skötselplan för naturreservatet KULANBESTÅNDET, Örebro kommun

Skötselområde 1: Barrskog

Information

Parkering

Reservatsgräns

